

De grote vuurvlinder

Ongeveer 100 jaar geleden werd deze vlinder herontdekt in de Rottige Meente door een nietsvermoedende schooljongen. De vondst was een internationale sensatie. De soort is erg bijzonder en zeer zeldzaam. Je vindt deze nergens anders op de wereld behalve in de Rottige Meente en de Weerribben Wieden, net over de provinciegrens. De grote vuurvlinder heeft

hele specifieke eisen maar voelt zich al gelukkig echt thuis in de Rottige Meente. Ze fladdert langs de waterkant op zoek naar kattenstaart en kale jonker en zet haar eitjes af op de waterzuring. Ze is dol op de zogenaamde trilvenen en veenmosrietlanden. Deze vlinder is afhankelijk van petgaten, legakkers en verlanding van petgaten.

Planning

Afgelopen augustus en september zijn we gestart met het plaatsen van visdichte roosters in het petgatencomplex. Aansluitend is onderzoek gedaan naar de omvang van de visstand. In december 2020 en januari 2021 vinden op basis van deze resultaten de vismaatregelen plaats waarover u in deze nieuwsbrief kunt lezen. De maatregelen om de watertoevoer te verbeteren, het zogenaamde begreppelen en het plaggen, het verwijderen van de bovenste voedselrijke grondlaag, staat gepland in de winterperiode van 2021. Dit geldt tevens voor het beschermen van bestaande legakkers. Dit doen we door het plaatsen van slibschermen. Deze planning is onder voorbehoud en afhankelijk van verschillende factoren zoals weersomstandigheden en verandering van voorgaande werkzaamheden.

Aan de slag in de Rottige Meente

Met deze 1ste nieuwsbrief brengen we u op de hoogte van de werkzaamheden in de Rottige Meente. We gaan aan de slag met het verbeteren van de waterkwaliteit en het beschermen van de historische legakkers. Zo stellen we de toekomst van dit bijzondere Natura 2000 gebied veilig. Staatsbosbeheer krijgt voor dit project een Europese POP3 subsidie voor Plattelands ontwikkeling. In september hebben we voorbereidingen getroffen, in december gaan we echt van start. Wilt u op de hoogte gehouden worden van dit project? De volgende nieuwsbrieven zullen digitaal verstuurd worden. U kunt zich hiervoor aanmelden.

Met vriendelijke groet,
Boswachter Manon van Wesel

beheercentrumjubbega@staatsbosbeheer.nl

Wat gaan we doen?

Laagveengebied de Rottige Meente dankt zijn ontstaan aan turfwinning in de negentiende en twintigste eeuw. Waar het veen uitgegraven werd, ontstonden de karakteristieke petgaten. De smalle stroken land ertussen zijn legakkers. Na de veenwinning heeft de Rottige Meente zich ontwikkeld tot een waardevol natuurgebied met zeldzame plant en dieren. Door verschillende oorzaken ontwikkelt het gebied zich echter niet goed, zo stagneert bijvoorbeeld de vorming van nieuw veen, een belangrijk natuurlijk proces en cruciaal voor het voortbestaan van de Rottige Meente. Ook brokkelen de legakkers langzaam af door golfslag en ganzen die er graag vertoeven. Met een aantal maatregelen gaan we aan de slag om de natuurkwaliteit te verbeteren. Deze maatregelen zijn:

- Actief biologisch visstandsbeheer om de waterkwaliteit te verbeteren
- Beschermen van legakkers in het

- centrale petgatencomplex
- Plaggen en begreppelen voor trilveenontwikkeling
- Verbeteren waterinlaat in het gebied

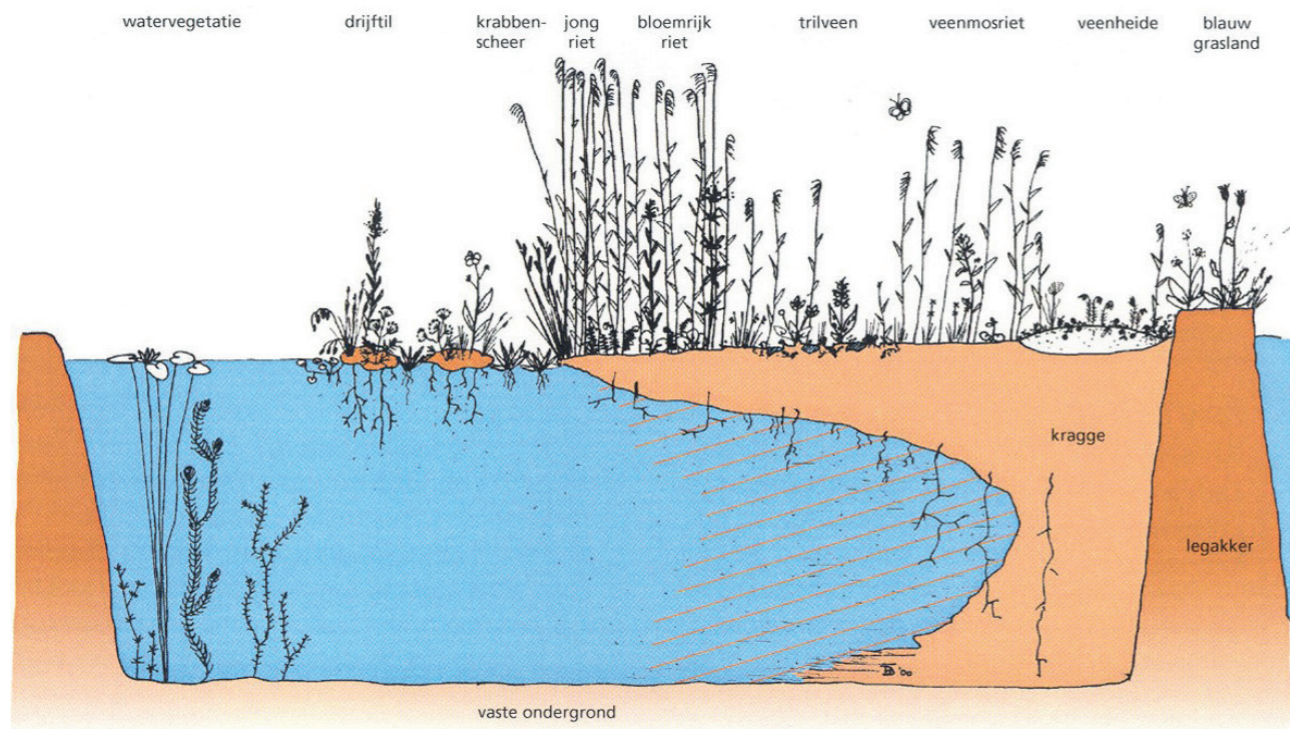
Het project zal een aantal jaren in beslag nemen. In elke nieuwsbrief lichten we een maatregel uit. In deze eerste editie aandacht voor het beheer van de visstand, want vis speelt een belangrijke rol in dit verhaal. U kunt ook lezen over hoe die veenvorming door een zogenaamd verlandingsproces in zijn werk gaat. In een volgende nieuwsbrief gaan we in op de andere maatregelen. Mocht u hier nu al meer over willen weten, kijk dan op staatsbosbeheer.nl/natuurherstelrottigemeente. En natuurlijk laten we zien waar we het voor doen: voor behoud van de bijzondere soorten in de Rottige Meente, zoals de zeer zeldzame grote vuurvlinder.

Heeft u vragen of wilt u zich inschrijven voor de digitale nieuwsbrief?

U kunt contact opnemen met Staatsbosbeheer Súdêast Fryslân per mail beheercentrumjubbega@staatsbosbeheer.nl of telefonisch (0516 425030)

Wilt u meer informatie over het POP3 project in de Rottige Meente?

Kijk dan op: staatsbosbeheer.nl/natuurherstelrottigemeente
En lees mee op ons boswachtersblog: boswachtersblog.nl/fryslan

Het proces van verlanding

De Rottige Meente is een laagveengebied. We willen de groei van nieuw veen stimuleren, want veen is wat het gebied bijzonder maakt. Dit proces noemen we verlanding; water wordt veen. Verlanding kan plaatsvinden in matig voedselrijk, stilstaand en helder water. Op de tekening kunt u zien

hoe dat verloopt. Het natuurlijk verlandingsproces start met drijvende en ondergedoken waterplanten in open water. Deze drijvende waterplanten ontwikkelen zich tot mosrijke op het water drijvende plantenmatten, oftewel trilvenen. Deze trilvenen kunnen zéér soortenrijk zijn en tot wel zeventig ver-

schillende planten bevatten. De volgende fase in de verlanding is de ontwikkeling van veenmosrietland. Dit bestaat uit veenmossoorten, een kruidlaag en een ijle rietlaag. Daarna komt veenheide en uiteindelijk ontstaat als laatste fase in verlanding een moerasbos.

Actief biologisch visstandbeheer

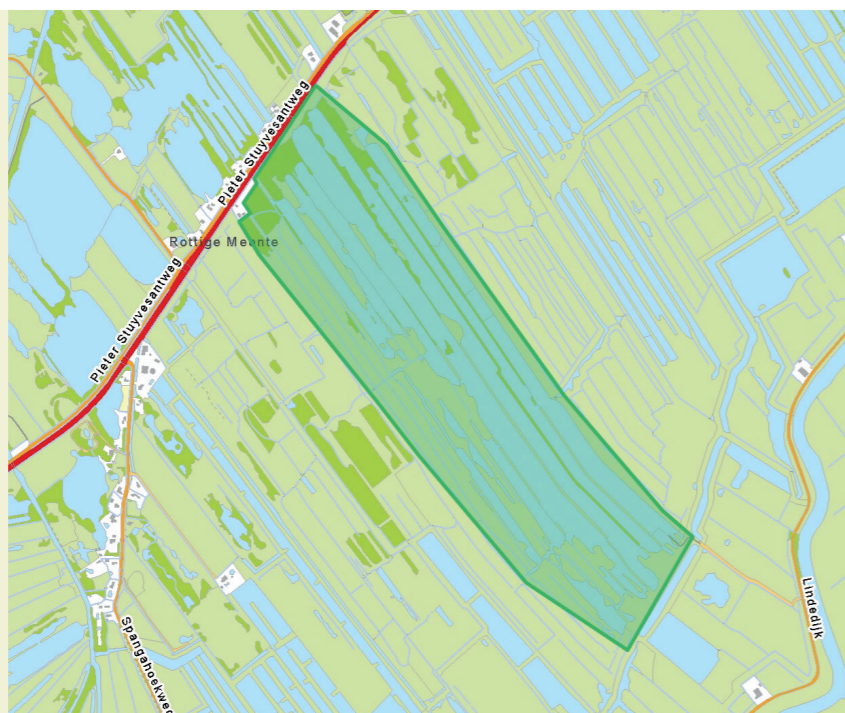
Voor een goed verlandingsproces is de juiste waterkwaliteit van cruciaal belang. Het water mag niet te rijk aan voedingsstoffen zijn. Om de juiste hoeveelheid voedselarm water in het petgatencomplex te krijgen, zijn afgelopen zomerperiode een aantal duikers en waterinlaten verbeterd. Hoe zit dat precies? Door té voedselrijk water neemt de groei van algen en bodemwoelende vissoorten toe in de petgaten. Deze vissoorten wroeten in de bodem van de petgaten en zorgen voor opgewerveld bodemmateriaal

oftewel slib in het water. In combinatie met algen zorgt dit voor troebel water. Dit heeft tot gevolg dat onderwaterplanten zich niet kunnen ontwikkelen omdat deze juist licht en zuurstof nodig hebben om te kunnen groeien. Om het water in het petgatencomplex weer helder te krijgen, zijn daarom op een aantal locaties visdichte roosters geplaatst. Hierdoor kunnen er geen vissen in en uit het petgatencomplex. Om doorzicht van het water te verbeteren, zal het wegvangen van bodemwoelende vis uit de petgaten

de volgende stap zijn. Een specialistisch onderzoeksbureau zal deze zogeheten uitdunningsvisserij uitvoeren. Dit zal in december en januari op verschillende momenten plaatsvinden. Voorafgaand is in september door hen onderzoek gedaan in het geïsoleerde petgatencomplex naar welke bodemwoelende vissoorten er aanwezig zijn en in welke aantallen. Op basis hiervan is berekend hoeveel vissen verplaatst moeten worden zodat onderwaterplanten zich weer kunnen ontwikkelen.

Waar gaan we aan de slag in de Rottige Meente

De maatregelen vinden plaats binnen het groen omliggende vak in de afbeelding. Dit petgatencomplex van ca. 60 hectare bevindt zich ten zuiden van de Pieter Stuyvesantweg en loopt bijna tot aan de Lindedijk.

Medewerker Jouke van advies bureau ATKB

'Mijn collega's en ik zullen in december van start gaan met de eerste afvisactie. We zullen in het petgatencomplex het teveel aan bodemwoelende vissoorten wegvangen en verplaatsen. We hebben vooraf geïnventariseerd welke, en in welke aantallen deze soorten zoals bijvoorbeeld brasem en blankvoorn, aanwezig zijn. We weten

daardoor ook hoeveel overtollige vissen we moeten verplaatsen om een natuurlijke balans te creëren zodat er vervolgens een omslag gemaakt kan worden van troebel naar helder water. De overtollige vissen vangen we op een vakkundige manier. We zullen in de petgaten verschillende visserijvormen gebruiken zoals zegenvisserij, pulsdraden-

visserij, elektrovisserij en staand wantvisserij. Deze vormen geven weinig verstoring en zijn visvriendelijk. Vissoorten die gewenst zijn in het petgatencomplex zullen we meteen op de vangplaats weer terug zetten. De ongewenste vissoorten zullen we verplaatsen en levend over zetten in de Helomavaart.'